

УДК 81'373.23:821.112.2-32
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2025-97-12>

АНТРОПОНІМІЯ ОПОВІДАННЯ ЯКОБА БОСГАРТА “EIN FEIERTAG”

Романова Н. В.

*доктор філологічних наук, доцент,
професор кафедри німецької та романської філології
Херсонський державний університет
вул. Шевченка, 14, Івано-Франківськ, Україна
orcid.org/0000-0002-7444-3811
NRomanova@ksu.ks.ua*

Ключові слова: *антропонім,
варіант антропоніма,
структура, семантика,
частота поширення,
контекст.*

Сучасний етап розвитку лінгвістичних досліджень характеризується розмаїттям теоретичних та практичних поглядів на об'єкт вивчення. У пропонованій студії висвітлено проблему структури та семантики антропонімів оповідання Якоба Босгарта “Ein Feiertag”. Встановлено, що швейцарський письменник – лауреат премій Ф. Шиллера та Г. Келлера – спирається на антропоніми як мовні й культурно-історичні одиниці, сформовані за законами національної та територіальної мови. Короткий огляд творчої спадщини Я. Босгарта підтвердив тезу щодо психічної асиміляції автора і героя в малому епічному літературному жанрі – оповіданні. Психічний тип митця – амбіверт (Я. Босгарт зображує рівною мірою як навколишній, так внутрішній світ) – увиразнено через назву твору, зміст, лексичні, стилістично забарвлені, фразеологічні та (експресивні) синтаксичні одиниці, контрастність героїв і персонажів, (внутрішні) діалоги, синоніми, антоніми, повтори, порівняння, епітети, метафори тощо. З'ясовано компонентні особливості антропонімів, частоту їхнього поширення в тексті, генезу, первісну номінацію, словотворення, контексти вживання. Виокремлено одно-, дво- й багатоконпонентні особові назви, чоловічі, жіночі, дитячі та апелювативні імена, чоловіче й жіноче прізвища. Запропоновано статистичні дані, на основі яких автор гіпотетично будує моделі своїх героїв і персонажів. Останніх класифіковано на головних і другорядних. Головний герой – носій типових рис сільського мешканця, сім'янина, чоловіка, дідуся, односельця (Фелікс), персонаж – носій образу близнюка, молодшого брата, котрий присвятив своє життя старшому братові та його родині через Першу світову війну (Абрам). Другорядні герої – носії нетипових рис сільської жінки, дружини, вірянки (християнка), бабусі (Сузан) та бурлаки (Летер) відповідно. Другорядні персонажі постають в образі дитини (дівчинка), внучки, якою опікуються бабуся і дідусь (Кларонька). Доведено природу та синонімічність варіантів антропоніма Der Doktor, окреслено джерело його появи. Виявлено та диференційовано семантику варіантів антропонімів.

ANTHROPONYMY OF JACOB BOSSHART'S STORY "EIN FEIERTAG"

Romanova N. V.

*Doctor of Philological Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of German and Romance Philology
Kherson State University
Shevchenko str., 14, Ivano-Frankivsk, Ukraine
orcid.org/0000-0002-7444-3811
NRomanova@ksu.ks.ua*

Key words: *anthroponym, variant of anthroponym, structure, semantics, frequency of distribution, context.*

The current stage of the development of linguistic research is characterized by a variety of theoretical and practical views on the object of study. The article highlights the problem of the structure and semantics of anthroponyms in the story "Ein Feiertag" by Jacob Bosshart. The Swiss writer relies on anthroponyms as linguistic and cultural-historical units formed according to the laws of the national and territorial language. A brief overview of the creative heritage of J. Bosshart confirmed the thesis regarding the mental assimilation of the author and the character in the short story. The ambivert type of the writer is revealed through the title of the work, content, lexical, stylistically colored, phraseological and (expressive) syntactic units, the contrast of characters, (internal) dialogues, synonyms, antonyms, repetitions, comparisons, epithets, metaphors, etc. The component features of anthroponyms, the frequency of their distribution in the text, genesis, original nomination, word formation, contexts of use are clarified. One-, two- and multicomponent personal names, male, female, children's and appellative names, male and female surnames are distinguished. Statistical data are offered, on the basis of which the author hypothetically builds models of his characters. The latter are classified as primary and secondary. The head character is a bearer of typical features of a villager, family man, husband, grandfather, fellow villager (Felix), the character is a bearer of the image of a twin, a younger brother who devoted his life to his elder brother and his family because of the First World War (Abraham). The secondary characters are bearers of atypical features of a village woman, a wife, a religious woman (a Christian), a grandmother (Susann) and a burgher (Löter), respectively. Secondary characters appear in the form of a child (a girl), a granddaughter, who is cared for by grandparents (Das Klärlein). The nature and synonymy of variants of the anthroponym Der Doktor are proved, and the source of its appearance is outlined. The semantics of variants of anthroponyms were identified and differentiated.

Постановка проблеми. Творчість Якоба Босгарта (1862–1924) – швейцарського письменника, лауреата премій Ф. Шиллера та Г. Келлера, улюбленця читачів рідної літератури – сповнена сільських мотивів, що слугують підґрунтям для розуміння героїв, персонажів і сюжетних ліній. Виокремлюємо широкий спектр малих епічних жанрів, вузький – великих та ліричних, у яких реалізовано релігійно-філософські погляди автора на навколишній світ. Окремі щабель посідають юнацькі мемуари ("Auf der Römerstraße" 1926), література для дітей та юнацтва ("Die Schwarzmattleute", "Schaniggel"), промови в школі ("Die Nervosität unter der Schuljugend" 1907–1908). До малих жанрів належать: опові-

дання "Im Nebel" (1898), "Das Bergdorf" (1902), "Neben der Heerstraße" (1923), "Gebärde und Tat" (1923), "Die Entscheidung" (1925), новели "Die Baretlitochter" (1902), "Durch Schmerzen empor" (1903), "Irrlichter" (1918), "Opfer" (1920), нариси "Früh vollendet" (1910), "Erdschollen" (1913), казки "Träume der Wüste" (1918), великий жанр апелює до першої частини трилогії роману "Ein Ruder in der Wüste" (1921). Остання поєднує в собі соціальний і політичний чинники, спрямовані на духовний розвиток особистості під час Першої світової війни [Wikipedia, 2025].

На думку Я. Босгарта, письменник змушений переживати страх через когнітивне виснаження *Der Künstler muss nach jedem vollendeten Werk der*

Angst verfallen, er könne sich nicht mehr übertreffen [Aphorismen, 2025]. Отже, вербальний, когнітивний, емоційний та поведінковий компоненти оцінюють. У вербальному компоненті вбачають лінгвістичне знання про зображувальний об'єкт, у когнітивному – фонове знання про відповідність зображувального об'єкта дійсності, в емоційному – реакцію на взаємодію із зображуваним об'єктом, у поведінковому – установку на мінливість зображуваного об'єкта в художній дійсності [Приходько, 2002, с. 64–66].

Попередньо зауважимо, що психічний тип письменника Я. Босгарта – амбівертний: навколишній та внутрішній світ автора, героїв і персонажів зображено ахроматично (чорний (*schwarze Sonntagshaube*), коричневий (*Braunkuh*), зелений (*Grünwerden*), темний (*dunkel*)). При цьому вектор часу розгорнуто горизонтально (*länger*), вертикально (*ein hoher Tag*), діагонально (*Werkeltage – alte Tage*), фрагментарно (*Felix hatte kaum Zeit*), метафорично (*den Tag verschwatzen*), табуйовано (*Gallitag*), рух у просторі реалізовано рівномірно (*gehen*), нерівномірно (*hinkte*), комбіновано (*stolzierte, schlüpfte*), простір поділено на відкритий (*Dorf*), замкнутий (*Hof*), естетичний (*Spiegel*), духовний (*Kirche, Gott*), матеріальний (*Brot*), психічний (*Sorgen, Aber er fühlte keine Trauer, nichts als Liebe*), територіально-адміністративний (*Ober-, Nieder- und Neppenhasli, Dorf, Stadt*), нижній (*Unten*), верхній (*herauf*), мертвих (*Er drückte dem toten Bruder nochmals die Hand und sah ihm ins Gesicht*), живих (*Dann wandte er sich zur Türe und hinkte in seine Kammer hinüber*) тощо.

Вивчення антропонімів у наведених творах і заявленому в назві студії перебуває дотепер на периферії, що й зумовлює **актуальність** вибору теми пропонованої наукової розвідки.

Мета дослідження – встановити структурні та семантичні особливості антропонімів німецькомовного оповідання Я. Босгарта “Ein Feiertag” (Свято).

Предмет дослідження – структура та семантика антропонімів емпіричного матеріалу. **Об'єкт дослідження** – антропоніми, відповідно.

Виклад основного матеріалу. Під антропонімом розуміють «особисте ім'я, яким називають людину» [Conrad, 1975, S. 197], «будь-яке власне ім'я, яке може мати людина» [Семотюк, 2008, с. 56], власну назву людини [Яковлева, Кошечкіна, 2020, с. 29]. У цьому контексті антропонім має унікально-, культурно- та контекстуально-специфічні риси [Лєвочкіна, 2018, с. 23], що ідентифікують людину як соціальну та культурну істоту. Будучи вербалізованим у словесній тканині художнього твору, антропонім стає концептуальною візитівкою літературного героя або персонажа [Белехова, 2002, с. 2]. Я. Босгарт

використовує три структурні типи антропонімів із варіантами: 1) прості, що мають у своєму складі тільки ім'я: *Susann5, Felix46, Löter2, Abraham17, Abrahams3* або зменшувально-пестливі форми імені: *Klärlein, Abrahämlein*, 2) складні, будова яких еквівалентна а) означеному артиклю та імені: *den Abraham2, dem Abraham3, der Abraham, dem Löter, der Löter5, Der Löter2, der Susann, Die Susann, die Susann2*, б) означеному артиклю та прізвищу *des Wildbergers, dem Wildberger*, в) означеному артиклю та зменшувально-пестливій формі імені: *das Klärlein, Das Klärlein*, 3) ускладнені, що мають означений артикль, прізвище та ім'я: *Die Wildberger Susann, der Wildberger Felix* [Bosshart, 2025].

У наведених прикладах форми антропонімів постають у традиційному та контекстуальному річищі. Традиційна форма антропоніма відповідає стандарту німецької літературної мови – перша літера велика [Duden, 2022, S. 907], контекстуальна – територіальному варіанту німецької мови (швейцарський), мовному стилю (побутове мовлення), який кваліфікує людей за біологічною статтю і віком (чоловік *der Abraham, der Löter*, жінка *die Susann*, дитина *das Klärlein*), взаєминами або стосунками (*den Abraham, dem Abraham, der Susann, dem Wildberger*), відношенням (*Abrahams, des Wildbergers*) [Smeretschansky, 1981, S. 51, 59–60].

За ступенем частоти поширення антропонімів у «Ein Feiertag» розрізняємо умовно чотири групи: 1) гіпервисоко-, 2) високо-, 3) низько-, 4) нечастотні. Гіпервисокочастотні антропоніми мають індекс «46» (*Felix46*), високочастотні – «17» (*Abraham17*), низькочастотні – «5» (*Susann5, der Löter5*), «3» (*dem Abraham3, Abrahams3*), «2» (*Löter2, Der Löter2, den Abraham2, die Susann2*), нечастотні – «1» (*Klärlein, das Klärlein, Das Klärlein, Abrahämlein, der Abraham, Abrahams, dem Löter, der Susann, Die Susann, Die Wildberger Susann, der Wildberger Felix, des Wildbergers*). Звідси випливає, що письменник вибудовує, з одного боку, модель героїв, з другого – персонажів. Герой – носій типових рис певного оточення та часу, перебуває у центрі уваги, залучений в історію, взаємодіє з персонажами, переживає особисто конфлікт сюжету [Яковлева, Кошечкіна, 2020, с. 128], персонаж – дійова особа, носій певного образу, наділеного яскравим характером у взаєминах із навколишнім світом [Яременко, Сліпущко, 2003, с. 492].

Героїв і персонажів класифікуємо на головних і другорядних. Головний герой – *Фелікс*, персонаж – *Абрам*, другорядні герої – *Сузан* і *Летер*, персонажі – *Кларонька*, *Абрамчик*.

За походженням аналізовані антропоніми еквівалентні чотирьом різновидам: 1) успадко-

вані з попередніх періодів розвитку німецької мови – давньоверхньонімецьке *Löter*, 2) питомі *Wildberger*, 3) іншомовні *Felix, Abraham, Susann*, 4) похідні від іншомовних *Klärlein* [Weitershaus, 1998, S. 255, 163, 78, 345, 239].

Іншомовні антропоніми запозичені з латини *Felix, Klara*, греки *Susann*, давньоєврейської мови *Abraham* [Weitershaus, 1998, S. 163, 239, 345, 78].

Первісну номінацію чоловічого імені *Löter* етимологізують як компоненти композита *hlut* «гучний, відомий» та *heri* «армія» [Weitershaus, 1998, S. 255], що загалом означає «гучна, відома армія», прізвище *Wildberger* – композита *wild* «дикий» та *berger* «горянин» [Kluge, S. 890, 98], тобто «дикий горянин», чоловічих імен *Felix* – «щасливий», *Abraham* – «батько багатьох», жіночих *Susann* – «(червона) лілія», дитячих *Klärlein* – «сяюча, видатна, знаменита» [Weitershaus, 1998, S. 163, 78, 345, 239].

Бачимо, що імена *Löter, Felix, Klärlein* мають позитивну семантику, прізвище *Wildberger* – негативну, імена *Abraham, Susann* – нейтральну. Щоправда, в лінгвістичному контексті трапляється негативна семантика для імен *Felix* і *die Susann*, наприклад: (1) “*Es ist schon grausig, so herumzulaufen*”, *brummte Felix und stöberte hinter dem Kachelofen ein Paar Strümpfe auf*, (2) “*Da, nimm auch das, aber lass dich bis zum Sommer nicht mehr sehen, es ist wegen der Susann.*”, у стилістичному – для імені *Löter*, наприклад: (3) “*Es geht dir nicht zum Besten, Löter.*”

“*Es geht mir so schlecht, wie es keinem alten Hund geht. Der hat doch ein ganzes Fell, und bekommt es einen Riss, so heilt er von selber wieder zu*, у комунікативному – для імені *der Abraham*, наприклад: (4) *Felix nestelte an einem Kleiesack herum und schwieg. Sie hob die Stimme höher: “Ich weiss es schon, du bist nur zu bequem, du willst lieber mit dem Abraham den Tag verschwatzen, als ein gutes Wort hören.*”, у прагматичному – для імені *Susann*, наприклад: (5) *Susann warf einen Blick an dem Spiegel vorbei ins Freie und murmelte kopfschüttelnd: “Er will sich wieder um die Kirche herumdrücken! Weiss Gott, er hat’s wie die Kinder!” Sie öffnete das Fensterflügelchen und rief hinaus: “Felix, ich bin schon lange fertig, komm schnell und zieh dich an!”*

Von draussen antwortete eine etwas dünne Stimme: “Du weisst doch, dass ich nicht mag!”

“*Ja, leider Gottes weiss ich es! Seit einem Vierteljahr weiss ich’s! Man muss in die Kirche gehen, solange man noch gehen kann! Denk’ an den Abraham in der Kammer droben! Der ginge jetzt gerne, wenn er könnte.*” [Bosshart, 2025].

Лінгвістичний контекст визначаємо тут як «сукупність формально фіксованих умов, за яких однозначно виділяється зміст будь-якої мовної

одиниці» [Приходько, 2001, с. 243], стилістичний – «сукупність контекстуальних зв’язків мовної одиниці, які зумовлюють поліфонію в тексті» [Божко, 2017, с. 68], додаючи елементу нових значень, нової цінності, що впливає на емоційний стан адресата [Школяренко, 2025], комунікативний – комплекс екстралінгвістичних умов, за яких відбувається акт комунікації [Шкіцька, 2025], прагматичний – вихідні умови комунікації, що змінюються під час комунікативного акту [Приходько, 2001, с. 244–245]. Отже, для вивчення семантики антропонімів необхідно враховувати низку контекстів, що включають різні види знань – від лінгвістичних до енциклопедичних.

Через словотвірний аналіз типологізовано три різновиди антропонімів: 1) прості, 2) складні, 3) похідні. Прості антропоніми не розкладаються на морфеми і не є похідними від інших антропонімів, наприклад: *Abraham, Löter, Felix, Susann*, складні розкладаються на корінь і словотвірну основу, будова якої містить корінь і афікс (суфікс *-er*), наприклад: прізвище *Wildberger* має два корені *wild-* і *berg-* та суфікс *-er*, що називає особу чоловічої статі, діяльність, рід занять [Кульчицький, 2017, с. 27–28], похідні утворені від кореня з аблаутом і словотвірного афікса (суфікс *-lein*) [Гаврилова, 2020, с. 285–287], наприклад: *Klärlein, Abraham-lein*.

Трапляються варіанти антропонімів, утворені від апелятивів та означеного артикля + апелятив. Прикладом варіантів антропонімів слугує назва неземної істоти, яку християни номінують Богом [Wahrig, 2012, S. 434], та професія лікаря. Бога мислять як носія емоціогенних знань про дитячу поведінку дорослого літнього чоловіка (6) “*Weiss Gott, er hat’s wie die Kinder!*” та як свідка емоціогенних знань дружини, відповідно (7) “*Ja, leider Gottes weiss ich es! Seit einem Vierteljahr weiss ich’s!*”, лікар – носій спеціальних (емоціогенних) знань (медичних), зокрема й навіть і травма (8) “*Lieg jetzt still und brüll’ nicht mehr wie ein Kälblein am Messer; in einer Stunde bin ich mit dem Doktor da!*”, інфекція (9) *Der Doktor war ausgegangen, nach dem Mooshof, wo Scharlach ausgebrochen war, wie ihm die freundliche Doktorsfrau berichtete*, фізіотерапія (10) “*Wenn ich mich nicht spute, ist der Doktor wieder fort, bis ich nach Lindberg komme!*”, харчування (11) *Der Doktor war ein junger Mann und hatte einen ausgiebigen Schritt, den der Hunger noch streckte* [Bosshart, 2025].

Емоціогенні знання тлумачимо крізь призму лінгвістичного контексту, що містить оцінку, емоційне ставлення головного або другорядного героя чи автора до події та впливає на емоційну сферу адресата [Гладь, 2014, с. 175].

Впадає в око паралелізм варіанта антропоніма *Der Doktor* і лексеми *Der Arzt* та її парадигма-

тичних форм *den Arzt, der Arzt*. При цьому *Der Doktor* маніфестує значення «фізіотерапевт», «нутриціолог», «травматолог», тобто спеціалізацію лікаря. Нагадаємо, що узувальне значення *Der Arzt* – «дипломований спеціаліст, допущений до практики» та процесу «лікування хворих» [Wahrig, 2012, S. 101]. Отже, синонім *Der Arzt* поступається антропоніму *Der Doktor* класифікацією спеціалізації.

Частотність вживання ілюстрованого синоніма відрізняється від частотності вживання антропонімів-апелятивів не суттєво – 1 позиція, тобто 4:5. Стосовно семантики антропонімів-апелятивів, то вона має кілька різновидів: 1) позитивна (приклади 8 і 9), 2) негативна (приклади 7 і 10), 3) нейтральна (приклад 6), 4) невизначена (приклад 11). Формально домінують два різновиди семантики: позитивна та негативна. Визнаємо також симетричні відношення: кількість прикладів із позитивною семантикою аналогічна кількості прикладів із негативною семантикою і становить 2. Виходячи із семантики антропонімів, можна стверджувати, що вона репрезентує якісну асиметрію через когнітивні семи: *dem Doktor* (приклад 8) має сему 'емоційні міжособистісні стосунки', *Gottes* (приклад 7) – сему 'емоційний зв'язок між літньою жінкою і християнським Богом', *Der Doktor* (приклад 9) – сему 'суб'єкт (носії дії)', *der Doktor* (приклад 10) – сему 'суб'єкт (носії емоційного стану)'. Поява асиметричного контрасту зумовлена комунікативним та лінгвістичним контекстами.

Висновки і перспективи подальших розробок. Розгляд проблеми антропонімії оповідання Якоба Босгарта «Ein Feiertag» дозволяє зробити такі висновки:

1. Антропоніми – це одно-, дво- й багатоконпонентні особові назви різного походження, різної семантики, різних біологічних родів, що відображають культурно-історичні та територіальні особливості зображуваних подій. Виокремлено чоловічі, жіночі, дитячі імена та чоловіче й жіноче прізвища.

2. Первісна номінація чоловічих імен свідчить про характеристику сукупності всіх збройних сил країни, оцінку емоційного стану, духовний статус, жіночих – (колір) багаторічної садової квітки, дитячих – ознаку краси, розуму, популярності, прізвищ – місце проживання.

3. Обсяг антропонімів може бути гіпервисоким, високим, низьким і мінімальним. Гіпервисокі показники – основа для моделювання головних героїв, високі – головних персонажів, низькі – другорядних героїв, мінімальні – другорядних персонажів.

4. Семантика антропонімів корелює з контекстами – лінгвістичним, стилістичним, комунікативним, прагматичним.

5. Варіанти антропонімів еквівалентні апелятиву без артикля та з означеним артиклем. Апелятив без артикля – ім'я християнського Бога *Der Gott*, з означеним артиклем – професія лікаря *Der Doktor*. Виникнення варіантів антропонімів пов'язане з емоціогенними енциклопедичними та спеціальними (медичними) знаннями про навколишній світ.

6. Антропонім *Der Doktor* синонімічний загальноживаній лексемі *Der Arzt* без диференційних сем, що позначають спеціалізацію: 'травматолог', 'інфекціоніст', 'фізіотерапевт', 'нутриціолог'.

7. Семантика варіантів антропонімів – позитивна, негативна, нейтральна, невизначена. Домінує позитивна та негативна семантика, класифікацію якої запропоновано в статистичному річизці.

Перспективою дослідження може стати студіювання феномена в лінгвокогнітивному, культурологічному, психолінгвістичному, зіставному, перекладознавчому аспектах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белехова Л. І. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект: автореф. дис. ... доктора філол. наук: 10.02.04. Київ : КНЛУ, 36 с.
2. Божко О. С. Напружено-марковані контексти в художніх творах жанру хорор. *Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки*. 2017. № 2. С. 67–74.
3. Гаврилова І. Лексико-граматичні особливості словотворення в сучасній німецькій мові. *Актуальні питання гуманітарних наук. Мовознавство. Літературознавство*. 2020. Випуск 31. Т. 1. С. 285–289.
4. Гладь С. В. Лексико-семантичні особливості емоціогенних маркерів текстового простору (досвід інтерпретації англійськомовного художнього тексту). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2014. Випуск 49. С. 175–177.
5. Заваринська І.Ф. Лінгвокультурна мотивація фразеологізмів з онімним компонентом в англійській, польській та українській мовах : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17. Рівне : Інститут слов'янознавства Київського слав'янського університету, 2009. 215 с.
6. Кульчицький В. Класифікація похідних слів сучасної німецької мови на основі семантичних категорій. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. 2017. Випуск 36. С. 24–30.
7. Левочкина С. В. Лінгвокогнітивні аспекти онімів у художньому тексті в жанрі фентезі (на матеріалі творів Урсули Ле Гуїн) : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Черкаси ; Київ : КУ ім. Б. Грінченка, 2018. 306 с.

8. Приходько А. М. Складносурядне речення в сучасній німецькій мові. Запоріжжя : ЗДУ, 2002. 292 с.
9. Приходько Г. І. Способи вираження оцінки в сучасній англійській мові. Запоріжжя : ЗДУ, 2001. 362 с.
10. Семотюк О. П. Сучасний словник іншомовних слів. Харків : Веста, 2008. 688 с.
11. Шкіцька І. Характеристика комунікативних ситуацій маніпулювання позитивом. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8231/1/shkitska_stattja%202014%20Kirovograd.pdf (дата звернення: 12.02.2025).
12. Школяренко В. Функції узуальних фразеологічних одиниць і контекст. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6b5fc6d2-1dcb-406b-bf83-0942e3f09118/content> (дата звернення: 12.02.2025).
13. Яковлева А. М., Кошечкіна Т. М. Сучасний тлумачний словник української мови. Харків : Навчальна література, 2020. 672 с.
14. Яременко В., Сліпушко О. Новий тлумачний словник української мови у трьох томах. Київ : Аконіт, 2003. Т. 2 : К–П. 928 с.
15. Aphorismen. URL: <https://www.aphorismen.de/zitat/187873> (Anwendungsdatum: 12.02.2025).
16. Bosshart J. Ein Feiertag. URL: <https://www.projekt-gutenberg.org/antholog/letreife/chap001.html> (Anwendungsdatum: 12.02.2025).
17. Conrad R. (Hrsg.). Kleines Wörterbuch wissenschaftlicher Termini. Leipzig : VEB Bibliographisches Institut, 1975. 306 s.
18. Duden. Die Grammatik. 10. Auflage. Berlin : Duden, 2022. Bd. 4. 982 s.
19. Kluge. Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. Berlin : W. de Gruyter, 1999. 924 s.
20. Smeretschansky R. I. Grammatik der deutschen Sprache. Kiew : Vyšča Škola, 1981. 312 s.
21. Wahrig. Wörterbuch der deutschen Sprache. München : Deutscher Taschenbuch Verlag, 2012. 1152 s.
22. Weitershaus F.-W. Das neue große Vornamenbuch. München : W. Goldmann Verlag, 1998. 400 s.
23. Wikipedia. Jakob Bosshart. URL: https://de.wikipedia.org/wiki/Jakob_Bosshart (Anwendungsdatum: 12.02.2025).
2. Bozhko, O.S. (2017). *Napruzhenno-markovani konteksty v khudozhnikh tvorakh zhanru horor [The tense-marked contexts in the artistic works of horror genre]*. Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Filolohichni nauky, 2, 67–74 [in Ukrainian].
3. Havrylova, I. (2020). *Leksyko-hramatychni osoblyvosti slovtvorennia v suchasni nimetskii movi [Lexical and grammatical features of word formation in modern German]*. Aktualni pytan- nia humanitarnykh nauk. Movoznavstvo. Literatura- znavstvo, 31, 1, 285–289 [in Ukrainian].
4. Hlad'o, S.V. (2014). *Leksyko-semantychni osoblyvosti emotsiohennykh markeriv tekstovoho prostoru (dosvid interpretatsii anhliis'- koho khudozhnogo tekstu) [Lexical and semantic features of emotiogenic markers of the text space (experience of interpreting an English-language artistic text)]*. Naukovi zapysky Natsionalnoho univertsytetu "Ostrozka akademiia". Seriiia "Filolohichna", 49, 175–177 [in Ukrainian].
5. Zavaryns'ka, I.F. (2009). *Linhvokul'turna motyvatsiia frazeolohizmiv z onimnym komponen- tom v anhliis'kii, pols'kii ta ukrains'kii movakh [Linguistic and cultural motivation of the proper name component in the phraseological units of the English, Polish and Ukrainian languages]: dys. ... kand. filol. nauk. Rivne: Instytut slovi- anoznavstva Kyivs'koho slavistychnoho univer- sytetu. 215 p. [in Ukrainian]*.
6. Kulchyts'ky, V. (2017). *Klasyfikatsiia pokhid- nykh sliv suchasnoi nimets'koi movy na osnovi semantychnykh katehorii [Classification of derivative words of the Modern German language on the basis of semantic categories]*. Humanita- rna osvita v tekhnichnykh vyshchykh navchal- nykh zakladakh, 36, 24–30 [in Ukrainian].
7. Lievochkina, S.V. (2018). *Linhvokohnityvni aspekty onimiv u khudozhn'omu teksti v zhanri fentezi (na materialy tvoriv Ursuly Le Huin) [Cognitive linguistic aspects of onyms in the fantasy literary text (the data of Ursula Le Guin's novels)]: dis. ... kand. filol. nauk. Cherkasy ; Kyiv: KU im. B. Hrinchenka [in Ukrainian]*.
8. Prykhod'ko, A.M. (2002). *Skladnosuriadne rech- ennia v suchasni nimets'kii movi [A complex sentence in modern German]*. Zaporizhzhia: ZDU [in Ukrainian].
9. Prykhod'ko, H.I. (2001). *Sposoby byrazhen- nia otsinky v suchasni anhliis'kii movi [Ways of expressing evaluation in modern English]*. Zaporizhzhia: ZDU [in Ukrainian].
10. Semotiuk, O.P. (2008). *Suchasnyi slobnyk insho- movnykh sliv [Modern dictionary of foreign words]*. Kharkiv : Vesta [in Ukrainian].
11. Shkits'ka, I. (2025). *Kharakterystyka komu- nikatyvnykh sytuatsii manipuliuvannia pozy-*

REFERENCES

1. Belekhova, L.I. (2002). *Obraznyi prostir amerykans'koi poezii: linhvokohnityvnyi aspekt [Image Space of American Poetry: Cognitive Perspective]*: avtoref. dys. ... doktora filol. nauk. Kyiv : KNLU [in Ukrainian].

- tyvom [Characteristics of communicative situations of manipulation of the positive]. Retrieved from <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8231/1/shkitskastattja%202014%20Kirovograd.pdf> [in Ukrainian].*
12. Shkoliarenko, V. (2025). *Funktsii uzual'nykh frazeolohichnykh odynyt's' I kontekst [Functions of common phraseological units and context]. Retrieved from <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6b5fc6d2-1dcb-406b-bf83-0942e3f09118/content> [in Ukrainian].*
  13. Yakovleva, A.M., Koshechkina, T.M. (2020). *Suchasnyi tлумachnyi slovnyk ukrains'koi movy [Modern Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language]. Kharkiv: Nabchal'na literatura [in Ukrainian].*
  14. Yaremenko, V., Slipushko, O. (2003). *Novyi tлумachnyi slovnyk ukrains'koi movy u trokh tomakh [New Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language in Three Volumes]. Kyiv: Akonit. Kyiv: Akonit. Vol. 2: K–P [in Ukrainian].*
  15. Aphorismen. (2025). Retrieved from <https://www.aphorismen.de/zitat/187873> [in German].
  16. Bosshart, J. (2025). Ein Feiertag. Retrieved from <https://www.projekt-gutenberg.org/antholog/letreife/chap001.html> [in German].
  17. Conrad, R. (Hrsg.). (1975). Kleines Wörterbuch wissenschaftlicher Termini. Leipzig: VEB Bibliographisches Institut [in German].
  18. Duden. (2022). Die Grammatik. 10. Auflage. Berlin: Duden, 2022. Bd. 4 [in German].
  19. Kluge. (1999). Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. Berlin: W. de Gruyter [in German].
  20. Smeretschansky, R.I. (1981). Grammatik der deutschen Sprache. Kiew: Vyšča Škola [in German].
  21. Wahrig. (2012). Wörterbuch der deutschen Sprache. München: Deutscher Taschenbuch Verlag [in German].
  22. Weitershaus, F.-W. (1998). Das neue große Vornamenbuch. München: W. Goldmann Verlag [in German].
  23. WikipediA. (2025). Jakob Bosshart. Retrieved from https://de.wikipedia.org/wiki/Jakob_Bosshart [in German].